Pytania testowe etapu podstawowego XXXV Olimpiady Wiedzy Ekologicznej 9.01.2020 r.

1. Według danych Living Planet Report, w skali świata od 1970 r. wyginęło 30% gatunków:
   a. owadów,
   b. drzew,
   c. kręgowców.

2. Dane Banku Światowego świadczą, że 30 krajów świata zużywa 40% surowców naturalnych naszego globu. USA wykorzystują 5-krotnie więcej dóbr w porównaniu z:
   a. Polską,
   b. krajami najuboższymi,
   c. RPA.

3. Fototropizm dodatni jest możliwy dzięki:
   a. auksynie,
   b. giberelinie,
   c. chininie.

4. Certyfikat Ecolabel, zwany też Margerytką, znak ekologiczny ustanowiony przez Komisję Europejską w 1992 roku, europejskie wyróżnienie przyznawane wyrobom spełniającym wyższe normy środowiskowe to:

   a.

   b.

   c.

5. Zwyczaje godowe ptaków - toki to różnorodne specyficzne zachowania. Są to dźwięki, szaty godowe lub tańce. Czasem ptasie partnerki otrzymują prezenty. Wskaż punkt, w którym właściwie przypisano rodzaj prezentu do gatunku.
   a. zimorodek przynosi rybę, żołna – owada, a kardynał – ziarenko,
   b. zimorodek przynosi rybę, żołna – ziarenko, a kardynał – owada,
   c. zimorodek przynosi owada, żołna – rybę, a kardynał – ziarenko.

6. Dwa gryzonie - koszatka i żołędnica:
   a. zajmują tę samą niszę ekologiczną,
   b. różnią się niszami ekologicznymi pod względem miejsc poszukiwania pokarmu,
   c. mają wspólne cechy nisz ekologicznych jak miejsca schronienia i pokarm zbierany na drzewach.

7. Bocian czarny i łoś występują w tych samych:
   a. siedliskach,
   b. niszach ekologicznych,
   c. niszach ekologicznych i siedliskach.

8. Organizmami wskaźnikowymi są:
   a. rośliny i porosty,
   b. zwierzęta, np. larwy jętek,
   c. obie odpowiedzi są prawidłowe.

9. Osobniki odchodzące z danej populacji do innej dokonują:
   a. emigracji,
   b. imigracji,
   c. relokacji.

10. Mutualizm i komensalizm to oddziaływania:
   a. nieantagonistyczne,
   b. antagonistyczne,
   c. neutralne.

11. Następstwem konkurencji wewnątrzgatunkowej może być:
   a. podział zajmowanej przestrzeni na terytoria,
   b. ustalenie hierarchii np. w stadzie,
   c. oba powyższe zjawiska.

12. W łańcuchach pokarmowych drapieżniki są konsumentami:
   a. I rzędu,
   b. II i dalszych rzędów,
   c. co najmniej III rzędu.

13. Organizmy jednego gatunku:
   a. stanowią jedną populację,
   b. tworzą wiele populacji,
   c. żyją zawsze na tym samym obszarze w określonym czasie.

14. Woda słodka na naszej planecie w ogólnych zasobach wody na Ziemi stanowi:
   a. 28%,
   b. 2,8%,
   c. 0,8%.

15. Przeciętny mieszkaniec miasta w Polsce zużywa ok. 20% wody do:
   a. przygotowania posiłków i zmywania naczyń,
   b. prania,
   c. częstych kąpieli.

16. W Morzu Bałtyckim występują sieja, płoć i węgorz, gdyż należy ono do mórz:
   a. o wysokim zasoleniu,
   b. o niskim zasoleniu,
   c. ciepłych.

17. Wody zimne np. Arktyki w porównaniu z wodami stref klimatu umiarkowanego i gorącego absorbują CO_2:
   a. szybciej,
   b. wolniej,
   c. podobnie.

18. W czerwcu 2019 r. w „Earth end Planetary Science Letters" ukazały się wyniki badań potwierdzające, że pod wschodnią częścią Sahary znajdują się gigantyczne ilości słodkiej wody, której ilość przekracza siedmiokrotnie objętość wód Bałtyku. Obecnie z tych zapasów korzysta:
   a. Libia,
   b. Egipt,
   c. Sudan.

19. Pokrzywa jest rośliną wskaźnikową, a jej obecność świadczy o glebach bogatych w:
    a. wapń,
    b. azot,
    c. potas.

20. Mianem gleb żyznych określamy te, które mają:
    a. znaczne ilości humusu,
    b. małą zawartość metali ciężkich,
    c. odczyn lekko zasadowy.

21. Jedną z podstawowych metod zmniejszenia zakwaszenia gleb jest:
    a. wapnowanie,
    b. ograniczenie upraw roślin użytkowych,
    c. odwadnianie.

22. Na świecie jest obecnie ponad 10 tysięcy odmian jabłek. Są one drugim po winogronach najczęściej uprawianym owocem. Jabłku przypisuje się również istotną rolę w odkryciu prawa grawitacji przez:
    a. Newtona,
    b. Pascala,
    c. Archimedesa.

23. Badania wykazały, że rośliny zwiększają pobieranie fosforu (o 234%) potasu (o 75%) i azotu (o 86%) dzięki:
    a. mikoryzie,
    b. mimikrze,
    c. apomiksji.

24. W strefie klimatu umiarkowanego granica lasu jest tworzona prawie wyłącznie przez drzewa:
    a. z endomikoryzą,
    b. z ektomikoryzą,
    c. dziuplaste.

25. W naszym kraju dominują lasy:
    a. mieszane,
    b. liściaste,
    c. iglaste.

26. Stagnująca okresowo woda i kępkowo-dolinkowa struktura to cechy:
    a. świerczyn na torfie,
    b. olsów,
    c. lasów wilgotnych.

27. Wataha to:
    a. grupa wilków o ustalonej i ścisłej hierarchii,
    b. gatunek gryzonia, zagrożonego wyginięciem,
    c. poliploid mchu torfowca.

28. Następstwem oparcia jadłospisu głównie na zbożach jest najczęściej:
    a. próchnica zębów i nietolerancja glutenu,
    b. osteoporoza oraz choroby stawów,
    c. chroniczne zapalenie zatok.

29. Najniższe zalesienie w Polsce ma województwo:
    a. łódzkie,
    b. kujawsko-pomorskie,
    c. opolskie.

30. Penicylinę odkrył:
    a. Aleksander Fleming,
    b. Ludwik Pasteur,
    c. Robert Koch.

31. Przez ostatnie 40 lat liczba otyłych dzieci (powyżej 5 roku życia) oraz młodzieży wzrosła na świecie z 11 mln do 124 mln. Problem nieprawidłowej masy ciała w Polsce dotyczy ponad 15% młodzieży w wieku 11-15 lat. U tych młodych ludzi istnieje zwiększone ryzyko wystąpienia wielu chorób, a zwłaszcza:
    a. cukrzycy, niewydolności układu krążenia,
    b. zaburzeń układu nerwowego,
    c. jaskry i zaćmy.

32. Organem człowieka, który zużywa 20% energii w organizmie jest:
    a. serce,
    b. mózg,
    c. trzustka.

33. Wśród polskich sześciolatków próchnicę zębów ma:
    a. 20%,
    b. 50-60%,
    c. więcej niż 80%.

34. Czy można przedawkować witaminę D?:
    a. tak,
    b. nie,
    c. tak, ale tylko w wieku niemowlęcym.

35. Który z wymienionych gatunków jest obcy dla rodzimej fauny (został wprowadzony przez człowieka):
    a. bażant zwyczajny,
    b. modliszka zwyczajna,
    c. orzeł przedni.

36. Czym różnią się powierzchniowe formy ochrony przyrody: rezerwat przyrody i siedliskowy obszar Natura 2000?:
    a. rezerwat przyrody powoływany jest na okres 50 lat, a siedliskowy obszar Natura 2000 na okres 10 lat,
    b. rezerwatem przyrody zarządza wójt gmin (lub kierownictwo powiatu, jeżeli jest on położony na gruntach kilku gmin), a siedliskowym obszarem Natura 2000 minister właściwy ds. środowiska,
    c. w rezerwacie przyrody chronione są wszystkie elementy środowiska przyrodniczego, a w siedliskowym obszarze Natura 2000 tylko tzw. przedmioty ochrony, czyli konkretne gatunki i/lub siedliska.

37. Program reintrodukcji chronionego motyla-niepylaka apollo prowadzony jest:
    a. w Ojcowskim Parku Narodowym,
    b. w Karkonoskim Parku Narodowym,
    c. na Pustyni Błędowskiej.

38. Występujący w Zatoce Szczecińskiej krab wełnistoręki jest gatunkiem:
    a. rodzimym,
    b. hodowanym dla smacznego mięsa,
    c. obcym, który dostał się z wodami balastowymi statków.

39. Niedźwiedź brunatny- *Ursus arctos* to jeden z największych rodzimych ssaków. Dawniej występował on na terenie niemal całej Polski, ale w ostatnich dziesięcioleciach jego zasięg ograniczał się głównie do południowych rubieży naszego kraju. W jakim rejonie Polski, na terenie którego przed wiekami występował ten wszystkożerny ssak, został on zaobserwowany w 2019 r.?
    a. w Puszczy Rominckiej,
    b. w Puszczy Knyszyńskiej,
    c. w Puszczy Białowieskiej.

40. Chodnik antysmogowy, który jako pierwszy funkcjonuje już w Warszawie, ma za zadanie:
    a. redukcję tlenków azotu ze spalin przy ulicach,
    b. syntezę chlorofilu,
    c. ograniczenie emisji SO_2.

41. Mikroplastik:
    a. przenoszony jest do kolejnych ogniw łańcucha troficznego,
    b. stanowi duże zagrożenie dla żywych organizmów,
    c. obie odpowiedzi są prawidłowe.

42. W kominkach domowych nie wolno spalać:
    a. węgla brunatnego,
    b. odpadów kory i surowego drewna,
    c. trocin i ścinków płyt wiórowych.

43. Które z wymienionych zanieczyszczeń gazowych nie powstaje podczas energetycznego spalania paliw?:
    a. SO_2,
    b. NH_3,
    c. CO.

44. Do odnawialnych źródeł energii nie należy:
    a. woda,
    b. słońce,
    c. węgiel brunatny.

45. W pobliżu intensywnie eksploatowanych dróg zalecana jest uprawa:
    a. wysokobiałkowych pasz dla zwierząt hodowlanych,
    b. buraków cukrowych,
    c. roślin ozdobnych.

46. Co należy zrobić ze starą i zużytą oponą?:
    a. spalić,
    b. dostarczyć na składowisko odpadów,
    c. przekazać uprawnionemu odbiorcy, celem poddania odpowiedniej likwidacji.

47. Hałas powyżej 80 decybeli najczęściej powoduje:
    a. uszkodzenia narządów słuchu,
    b. alergie,
    c. podwyższenie poziomu cholesterolu.

48. **Proces rekultywacji biologicznej terenów zdegradowanych opiera się na ich zagospodarowaniu:**
    a. **rolniczym i leśnym,**
    b. **zmieniającym rzeźbę i ukształtowanie terenu,**
    c. **tworzącym infrastrukturę osiedli mieszkaniowych.**

49. **„Wakacje z klimatem" to:**
    a. **warsztaty dla dzieci i zajęcia edukacyjne, dotyczące ekologii i ochrony przyrody, finansowane przez lokalne samorządy,**
    b. **cykl pikników rodzinnych o tematyce ekologicznej realizowanych w 20 miejscowościach w czasie wakacji 2019 r., finansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,**
    c. **atrakcyjna oferta jednego z polskich biur podróży, uwzględniająca walory przyrodnicze regionów o niewielkiej antropopresji.**

50. **Nagrodę WWF „Stolica akcji Godzina dla Ziemi" w 2011 r. przyznano miastu, gdzie udział energii odnawialnej wynosił 30%. Do 2030 r. wskaźnik ten osiągnie 100%. Tam na wysypiska śmieci trafia jedynie 2% odpadów. Miejskie autobusy zasilane są energią z resztek restauracyjnych, a ścieżki dla rowerzystów mają łączną długość 500 km. Mowa tu o:**
    a. **Amsterdamie,**
    b. **Malmö,**
    c. **Helsinkach.**

Arkusz odpowiedzi etapu podstawowego
XXXV Olimpiady Wiedzy Ekologicznej

Imię i nazwisko ucznia: . . . . . .

Data i miejsce urodzenia: . . . . . .

Klasa . . . . . **Nazwa szkoły:** . . . . . .

Adres szkoły: . . . . . .

Imię i nazwisko opiekuna merytorycznego: . . . . . .

	a	b	c
1.	☐	☐	●
2.	☐	●	☐
3.	●	☐	☐
4.	☐	☐	●
5.	●	☐	☐
6.	☐	●	☐
7.	●	☐	☐
8.	☐	☐	●
9.	●	☐	☐
10.	●	☐	☐
11.	☐	☐	☐
12.	☐	☐	☐
13.	☐	●	☐
14.	☐	☐	☐
15.	☐	☐	☐
16.	☐	●	☐
17.	●	☐	☐
18.	●	☐	☐
19.	☐	●	☐
20.	●	☐	☐
21.	●	☐	☐
22.	●	☐	☐
23.	●	☐	☐
24.	☐	●	☐
25.	☐	☐	●
26.	☐	☐	☐
27.	●	☐	☐
28.	●	☐	☐
29.	☐	☐	☐
30.	●	☐	☐
31.	●	☐	☐
32.	☐	☐	☐
33.	☐	☐	●
34.	☐	●	☐
35.	●	☐	☐
36.	☐	☐	☐
37.	☐	●	☐
38.	☐	☐	☐
39.	☐	☐	●
40.	☐	☐	☐
41.	☐	☐	●
42.	☐	☐	●
43.	☐	●	☐
44.	☐	☐	●
45.	☐	☐	●
46.	☐	☐	●
47.	●	☐	☐
48.	☐	☐	☐
49.	☐	●	☐
50.	☐	●	☐

Podpis ucznia . . . . . .

Podpis przedstawiciela szkoły odpowiedzialnego za OWE . . . . . .

Suma punktów . . . . . .

Oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych

Ja niżej podpisany/podpisana niniejszym oświadczam, ze wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych, w ramach XXXV edycji Olimpiady Wiedzy Ekologicznej, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2016 r., poz. 922)

. . . . . .
Miejscowość, data

. . . . . .
Czytelny podpis